

Lieta C-89/08 P

Eiropas Komisija

pret

Īriju u.c.

Apelācija — Valsts atbalsts — Atbrīvojums no akcīzes nodokļa minerālējļām — Regula (EK) Nr. 659/1999 — 1. panta b) punkta v) apakšpunkts — Pamatojuma nesniegšana — Tiesas ierosme — Absolūts pamats, kuru Kapienu tiesa ir izvirzījusi pēc savas ierosmes — Sacikstes principa pārkāpums — Pienākuma norādīt pamatojumu apjoms

Ģenerāladvokāta Ī. Bota [*Y. Bot*] secinājumi, sniegti 2009. gada 12. maijā . . . I - 11248

Tiesas (virspalāta) 2009. gada 2. decembra spriedums . . . . . I - 11277

Sprieduma kopsavilkums

- 1. Prasība atcelt tiesību aktu — Pamati — Būtisku formas prasību pārkāpums — Pārbaude pēc tiesas ierosmes
(EKL 230. pants)*
- 2. Kapienu tiesības — Principi — Tiesības uz aizstāvību — Sacikstes princips — Ievērošana tiesvedībā
(Vispārējās Tiesas Reglamenta 62. pants)*
- 3. Valsts atbalsts — Pastāvošs un jauns atbalsts — Kopējā tirgus attīstība
(EKL 253. pants)*

1. Pamatojuma neesamība vai nepietiekamība ir uzskatāma par būtisku formas prasību pārkāpumu EKL 230. panta izpratnē un ir absolūts pamats, ko Kapienu tiesa var izvirzīt vai kas tai pat ir jāizvirza pēc savas ierosmes. Pēc savas ierosmes izvirzot šādu pamatu, Kapienu tiesa nepārsniedz strīda, kuru tā izskata, robežas un nekādā veidā nepārkāpj procesuālos noteikumus attiecībā uz pienākumu prasības pieteikumā norādīt strīda priekšmetu un pamatus.

(sal. ar 34. un 35. punktu)

2. Sacikstes princips, kas ir tiesību pamatprincips, ir daļa no tiesībām uz aizstāvību. Tas ir piemērojams ikvienā tiesvedībā, kuras rezultātā Kapienu iestāde var pieņemt lēmumu, kas var būtiski ietekmēt personas intereses. Kapienu tiesas nodrošina, lai sacikstes princips tiktu ievērots gan tajās notiekošajās tiesvedībās, gan arī lai tās pašas to ievērotu.

Ikvienam Kapienu tiesā izskatāmas lietas dalībniekam, lai kāds arī būtu tā juridiskais statuss, ir jābūt iespējai izmantot sacikstes principu savā labā. Tādējādi arī Kapienu iestādes, ja tās ir lietas dalībnieki, var uz to atsaukties.

Arī tiesai pašai ir jāievēro sacikstes princips, it īpaši gadījumā, kad tā izskata lietu

pēc pamata, kuru tā ir izvirzījusi pēc savas ierosmes.

Sacikstes princips parasti nenozīmē tikai to, ka katram procesa dalībniekam tiek piešķirtas tiesības iepazīties ar pierādījumiem un apsvērumiem, kurus tiesā iesniedzis otrs procesa dalībnieks, un tos apspriest, un aizliedz ne tikai to, ka Kapienu tiesa pamato savu nolēmumu ar faktiem un dokumentiem, ar kuriem lietas dalībnieki nav varējuši iepazīties un tādējādi attiecībā uz tiem nav varējuši sagatavot savu nostāju. Tas parasti nozīmē arī lietas dalībnieku tiesības iepazīties ar tādiem tiesību pamatiem, kurus tiesa ir izvirzījusi pēc savas ierosmes un ar kuriem tā vēlas pamatot savu lēmumu, un tos apspriest.

Diskrecionārā vara, kāda Pirmās instances tiesai saskaņā ar tās Reglamenta 62. pantu ir attiecībā uz mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu, nevar tikt izmantota, neņemot vērā pienākumu ievērot sacikstes principu.

Sacikstes princips nav ievērots, pieņemot spriedumu, ar kuru tika atcelts Komisijas strīdīgais lēmums, balstoties uz pamatu, kuru Pirmās instances tiesa bija izvirzījusi pēc savas ierosmes un kas izriet no EKL 253. panta pārkāpuma, pirms tam neuzaicinot lietas dalībniekus mutvārdu vai rakstveida procesā iesniegt savus apsvērumus par minēto pamatu. Kaut arī

pamatojuma neesamība ir uzskatāma par kļūdu, kas principā nevar tikt labota, šādas kļūdas konstatēšana tomēr izriet no vērtējuma, kuru veicot, ir jāņem vērā noteikti elementi. Šādu vērtējumu var nodot apspriešanai, it īpaši, ja tas attiecas nevis uz pamatojuma pilnīgu neesamību, bet gan uz pamatojumu konkrētam ar faktiem saistītam vai tiesību jautājumam.

Tādējādi, kaut arī EKL 253. pantā prasītajam Kopienų akta pamatojumam ir jāatbilst šī akta būtībai, Komisijai nevar noteikt pienākumu norādīt iemeslus, kāpēc tā iepriekšējos lēmumos ir atšķirīgi novērtējusi attiecīgo režīmu.

(sal. ar 50.–57. un 59.–61. punktu)

3. Saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 par EKL 88. panta piemērošanu 1. panta b) punkta v) apakšpunktu valsts atbalsts tiek uzskatīts par pastāvošu atbalstu, ja tā ieviešanas laikā tas nav bijis atbalsts, bet pēc tam kopējā tirgus attīstības dēļ — dalībvalstij neieviešot izmaiņas — tas kļuvis par atbalstu. Jēdzienu “kopējā tirgus attīstība” var saprast kā ekonomiska un juridiska rakstura izmaiņas attiecīgajā nozarē īstenotā pasākuma rezultātā, un tas neattiecas, piemēram, uz gadījumu, kad Komisija maina savu vērtējumu, pamatojoties uz noteikumu valsts atbalsta jomā stingrāku piemērošanu. Vispārīgāk runājot, valsts atbalsta, pastāvoša vai jauna, jēdziens atbilst objektīvajai situācijai. Šis jēdziens nav atkarīgs no iestāžu rīcības vai paziņojumiem.

Tādējādi apstākļi, kas attiecas galvenokārt uz faktu, pirmkārt, ka laikā, kad Padome pieņēma lēmumus, ar kuriem tika atļauts piešķirt strīdīgos atbrīvojumus, Komisija uzskatīja, ka šie atbrīvojumi neizkropļo konkurenci un nerada šķēršļus kopējā tirgus efektīvai darbībai, un, otrkārt, ka minētie lēmumi ļāva domāt, ka šos atbrīvojumus nevar kvalificēt kā valsts atbalstu, nav tādi, kas principā noteiktu Komisijai pienākumu pamatot strīdīgo lēmumu attiecībā uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nepiemērojamību.

(sal. ar 70.–73. un 75. punktu)